

הנדון: חיזוק אמון הציבור על ידי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

בראשית הדברים, נבקש לברך אותך עם כניסתך לתפקיד.

התנועה לחופש המידע פועלת מאז שנת 2004 לקידום שקיפות במוסדות ציבוריים, להגברת הפיקוח על פעילותן של רשויות ציבוריות ולעידוד הציבור לממש את זכותו למידע. הקמתה של הממשלה ה-37 היא הזדמנות עבורנו להפנות את תשומת ליבך למספר נקודות הנוגעות ליישום חוק חופש המידע (להלן: החוק).

בשנים האחרונות ניכר כי אף שהדרישה למידע גוברת, ישנה דעיכה ביישום הוראות החוק. כך למשל ישנה עלייה משמעותית במקרים שבהם בקשות מידע לא זוכות למענה מצד הרשות הציבורית, אף לאחר שחולפים המועדים הקבועים בחוק.

בשנת 2022 בלבד הוגשו למעלה מ-80 עתירות בגין "אי-מתן מענה" נגד משרדי ממשלה ויחידות הסמך. חשוב לציין שבחלק מן המקרים עתירה כוללת מספר בקשות למידע שלא נענו מאותה הרשות. עתירות מעין אלו עלולות כסף רב למשלם המיסים – נוכח הצורך בייצוג המשרד בהליך, בזבוז זמנו היקר של בית המשפט וכך גם נוכח הוצאות המשפט שנפסקות נגד המדינה שלא עומדת בהוראות החוק.

בהמשך לאמור, אנו מוצאים לנכון להסב את תשומת ליבך לכמה נקודות מרכזיות, שעשויות לסייע להשבת אמון הציבור בעבודת משרדי הממשלה וליישום מיטבי של הוראות החוק כפי שמצופה ממשרד ממשלתי:

- **פרסום יומן:** מזה שנים שגופים שונים, ובין אלה התנועה לחופש המידע, מבקשים לעודד פרסום יזום של יומן הפעילות וחלוקת משאב הזמן היקר של נבחרי הציבור, ובין אלה יומניהם של שרי הממשלה. אנו סבורים כי פרסום יזום של היומן, בפורמט דיגיטלי, יגביר את אמון הציבור בעבודת המשרד הממשלתי ויעודד פיקוח ציבורי. בתי המשפט התייחסו אף הם לכך שאין כל הצדקה שלא לפרסם יומן, ומכאן, כי פרסום יזום של היומן יעיד על התנהלות אחראית, הנותנת דין וחשבון לציבור. כמו כן, היחידה הממשלתית לחופש המידע שבמשרד המשפטים פרסמה הנחיה הנוגעת לאופן שבו ראוי לנהל יומן ולפרסמו, אף באופן יזום – [נוהל מס' 13 של היחידה הממשלתית לחופש המידע](#).
- **פרסום התקשרויות:** מאז שנת 2015 ישנה חובה לפרסם את ההתקשרויות שהמשרד מבצע, אחת לרבעון. החובה עוגנה במסגרת [נוהל מס' 10 של היחידה הממשלתית לחופש המידע](#) והחשב הכללי במשרד האוצר, והדבר אמור להיעשות באופן עתי. אנו מבקשים, כי המשרד יעמוד בחובה זו ויפעל לפרסומן של התקשרויות אלו בהתאם לאמור בנוהל. אנו נעקוב אחר הפרסום ונפעל בהתאם במקרים שבהם רשויות לא תעמודנה בחובה זו.
- **פרסום הסדרי ניגוד עניינים של בכירים במשרד:** הן עבור השר והן עבור עובדי המשרד נערכים הסדרי ניגוד עניינים, בין היתר נוכח [הנחיית היועץ מספר 1.1555](#). בנוסף, [הנחיית היועץ מספר 3.1005](#) קובעת את דרך הפרסום הראויה, וכך גם שראוי לפרסם את הסדרי ניגוד העניינים של בכירי המשרד באופן יזום.

התנועה לחופש המידע (ע"ר)

الحركة لحرية المعلومات

The Movement for Freedom of Information

לעמדתנו, ראוי שהעומדים בראש המשרד הממשלתי יהיו דוגמה אישית ויפעלו לפרסום ההסדרים של בכירי המשרד בלשכת המנכ"ל ובלשכת השר באופן יזום באתר הייעודי, מה שגם כן יוסיף ויחזק את אמון הציבור במשרד ויחסוך משאבים רבים בטיפול באותן בקשות המבקשות לקבל הסדרי ניגודי עניינים אשר ממילא חייבים בפרסום.

● **יישום החלטת ממשלה 1116: החלטה 1116** מטילה על משרדי הממשלה ויחידות הסמך חובת פרסום יזום של הסכמים והיתרים שניתנו לגופים פרטיים החל משנת 2014. את המסמכים הרלוונטיים יש לפרסם באתר המרכזי לחופש המידע. ההתקשרויות החייבות בפרסום הן אלה שעניינן מתן שירות לציבור בתחום התחבורה, הבריאות, החינוך והרווחה; וכן הסכמים או היתרים שניתנו לגופים פרטיים שעניינם שימוש במשאב ציבורי. יישומה של החלטה זו לוקה בחסר, כך לפי [דוח מוניטור](#) של המרכז להעצמת האזרח. נוכח כך, נבקש כי תפעלו ליישום מלא של החלטה, כנדרש.

● **עמידה בהוראות חוק חופש המידע ובנהלי היחידה הממשלתית לחופש המידע:** בהמשך לאמור לעיל, בשנים האחרונות משרדי הממשלה ויחידות הסמך לא עומדים בחובותיהם בהיבטים האמורים. על אף הדרישה הגוברת לשקיפות ודיווחיות, ניכר כי הנושא לא מצוי בסדר העדיפויות של משרדי הממשלה וראוי כי במטרה לחזק את אמון הציבור בעבודת המשרד, הנושא יועלה לראש סדר העדיפויות, הן באופן הטיפול בבקשות מידע והן בהיבטים השונים של פרסום מידע יזום.

בנוסף אנו ממליצים לשר לקיים פגישה עם היחידה המקצועית העוסקת בתחום חופש המידע במשרד, על מנת להבהיר נקודות אלו ולוודא בין היתר את עמידת היחידות השונות בחובות הקבועות בחוק:

(א) קיומו של ממונה על חוק חופש המידע במשרד, כפי שקובע סעיף 3 לחוק, וכן לוודא כי הוא נהנה

משיתוף פעולה מהיחידות השונות במשרד;

(ב) בחינת הכללים ועמידת היחידה בלוחות הזמנים ואופן מתן המענה במשרד;

(ג) עמידה בהוראות החוק ובנהלי היחידה הממשלתית לחופש המידע, ובין אלה:

- עמידה במועדים הקבועים בחוק;

- חובת ההנמקה המצויה בחוק חופש המידע, וכן בהוראות הקבועות [בנוהל 3.1 של היחידה](#)

[הממשלתית לחופש המידע](#).

אנו מאחלים לממשלה הנכנסת הצלחה ויציבות, כמו גם שיתוף פעולה פורה בינה לבין התנועה לחופש המידע, מתוך שאיפה משותפת להגביר את השקיפות ולהחזיר את אמון הציבור לרשויות השלטוניות בישראל. יובהר כי נציגי התנועה לחופש המידע נכונים לקיים עמך או עם לשכתך פגישת עבודה לשם הצלחתך.

בברכה,

אור סדן, ע"ר

רחלי אדרי, עו"ד
מנכ"לית

העתק:

לשכת מנכ"ל המשרד

הממונה על חופש המידע במשרד